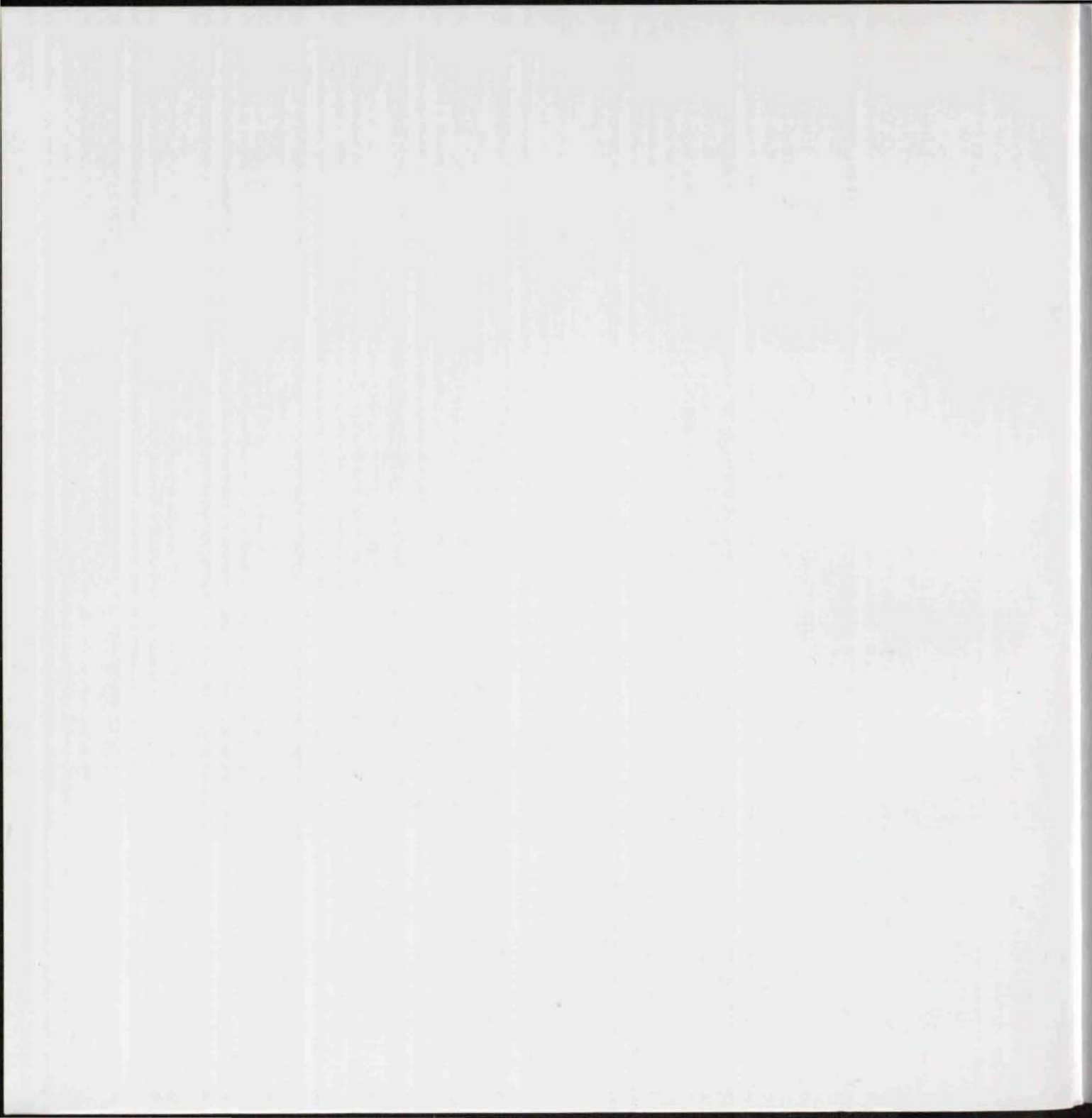

XXI BIENNALE FOTOGRAFII GÓRSKIEJ

Fotografia w górach

KSIĄŻNICA KARKONOSKA
58-500 Jelenia Góra, ul. Bankowa 27

900008644

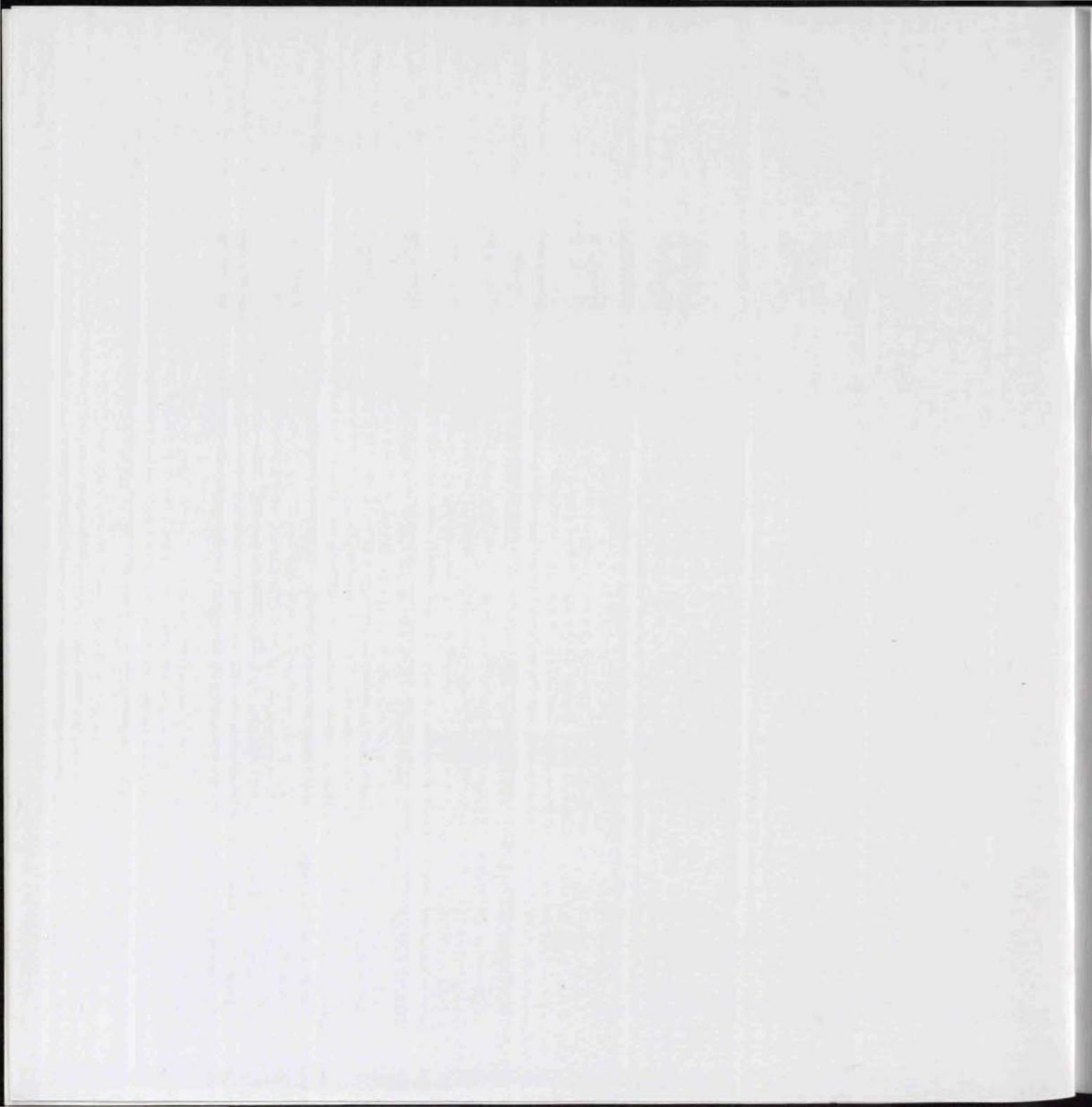
179 Diennik '20 / Kat

XXI BIENNALE FOTOGRAFII GÓRSKIEJ

Fotografia w górach

Jeleniogórskie Centrum Kultury
2020

1398525

Tegoroczne, XXI Biennale Fotografii Górskiej, odbywa się w szczególnych okolicznościach – w okresie światowej pandemii. Mimo trudności postanowiliśmy nie odwoływać ani nie przenosić tej imprezy na inny termin. Nie chcieliśmy również organizować jej wirtualnie, ponieważ Biennale Fotografii Górskiej to nie tylko konkurs – to przede wszystkim spotkania, rozmowy przy i o fotografii, wystawy, sympozjum.

W tym roku wystawy towarzyszące Biennale są wyjątkowe. Ważnym wydarzeniem dla zainteresowanych fotografią jest wystawa Mieczysława Karłowicza w Muzeum Karkonoskim – kompozytora, dyrygenta, a z zamiłowaniem także taternika i fotografa. Jest to największa jak dotąd prezentacja zdjęć tego autora, obejmująca około 140 fotografii. W Galerii Korytarz przypominamy wystawę fotografii z Karkonoszy zmarłego w kwietniu tego roku artysty, Tomasza Olszewskiego. Góry w jego twórczości zajmowały bardzo istotne miejsce. Warto w tym miejscu wspomnieć, że Tomasz Olszewski był jednym z jurorów I i IV edycji Biennale Fotografii Górskiej. W Galerii Pod Brązowym Jeleniem prezentowana jest natomiast wystawa tegorocznego laureata konkursu, Krzysztofa Strzody – obrazująca współczesne spojrzenie na tatrzański pejzaż. Podsumowaniem dwudziestu dotychczasowych edycji Biennale Fotografii Górskiej jest wystawa prac laureatów z lat 1980–2018 w Pałacu Bukowiec.

Po raz pierwszy w historii Biennale okazało się, że nie jesteśmy w stanie ufundować nagród w konkursie, jednak dzięki szczodrości i dużemu zaangażowaniu osób, którym Biennale Fotografii Górskiej jest nieobojętne, w tym roku pojawiło się znacznie więcej różnorodnych nagród niż w poprzednich latach. Oprócz finansowych, nagrodami na przykład są również dwie oryginalne fotografie Ewy Andrzejewskiej i Wojciecha Zawadzkiego, wieloletnich organizatorów Biennale, ufundowane przez ich spadkobierców. Wielkim wsparciem dla nas była przede wszystkim bardzo duża liczba nadesłanych prac, nie odbiegająca znacznie od poprzednich edycji. Bardzo dziękujemy uczestnikom za wyrozumiałość, a sponsorom za wsparcie.

Organizatorzy

Letošní 21. Bienále horské fotografie se koná za zvláštních okolností – během globální pandemie. I přes potíže jsme se rozhodli tuto událost nerušit ani nepřesouvat na jiný termín. Nechtěli jsme ji také organizovat virtuálně, protože Bienále horské fotografie není jen soutěž – jedná se především o setkání a v jeho rámci o rozhovory nad fotografiemi a o fotografii, výstavy, sympozium.

Výstavy doprovázející bienále jsou výjimečné. Výstava Mieczysława Karłowicze – skladatele, dirigenta a vášnivého tatranského horolezce a fotografa – je dosud největší prezentací jeho fotografií, která zahrnuje přibližně 140 snímků. Výstava v Krkonošském muzeu v Jelení Góře je tedy důležitou událostí pro všechny zájemce o fotografii.

Letos si během Bienále v Galerii Korytarz připomínáme výstavu fotografií z Krkonoš Tomasze Olszewského, který zemřel v dubnu tohoto roku. Hory hrály v jeho tvorbě velmi důležitou roli. Za zmínku stojí, že Tomasz Olszewski byl jedním z porotců 1. a 4. ročníku Bienále horské fotografie. V Galerii Pod Brązowym Jeleniem bude představena výstava letošního vítěze soutěže Krzysztofa Strzody, která zachycuje současný pohled na tatranskou krajinu. Souhrnem dosavadních 20 ročníků Bienále horské fotografie je výstava vítězů z let 1980–2018 v zámku Bukowiec.

Poprvé v historii Bienále se stalo, že jsme nebyli schopni financovat ceny v soutěži. Avšak díky velkorysosti a velkému nasazení lidí, kterým není Bienále lhostejné, máme letos mnohem více pestrých cen, než jsme měli v předchozích letech. Kromě finančních cen to jsou např. dvě originální fotografie Ewy Andrzejewské a Wojciecha Zawadzského, dlouholetých organizátorů Bienále, které věnovali jejich dědicové. Důležitou podporou pro nás byl především velký počet přihlášených prací, který se od předchozích ročníků nijak výrazně neliší. Účastníkům velmi děkujeme za pochopení a sponzorům za jejich podporu.

Organizátoři

Protokół
z posiedzenia jury XXI Biennale Fotografii Górskiej
w dniu 23.07.2020 r.

Jury w składzie:

prof. dr hab. Marek Szyryk – ZPAF, przewodniczący jury

Marek Liksztet – ZPAF

Sławoj Dubiel – ZPAF

Ctibor Košťál – artysta fotograf, Czechy

Tomasz Mielech – ZPAF, sekretarz

po obejrzeniu 589 prac 76 autorów postanowiło zakwalifikować do wystawy 165 prac 67 autorów oraz przyznać następujące nagrody:

• **Grand Prix w wysokości 3000 zł dla Krzysztofa Strzody** za dwa zestawy:

Intersections

Into the Light

• **I nagrodę w wysokości 1000 zł dla Piotra Lisowskiego** za zestaw:

Tren po zburzonym schronisku

• **II nagrodę w postaci wystawy w Galerii Korytarz dla Przemysława Kruka** za dwa zestawy:

Bardenas Interior

Bardenas Exterior

• **wyróżnienie (udział w plenerze) dla Jacka Michalaka** za zestaw:

Izery

• **wyróżnienie (fotografię Wojciecha Zawadzkiego) dla Rafała Swosińskiego** za dwa zestawy:

Tatry 2

Tatry 3

• **wyróżnienie (fotografię Ewy Andrzejewskiej) dla Haliny Morcinek** za fotografię:

Samotnia

• **wyróżnienie za fotografie wykonane w technice klasycznej dla Adama Bencala za cztery fotografie:**

Góry Rodniańskie III

Góry Rodniańskie IV

Karkonosze

Tatry, Słowacja

• **wyróżnienie (voucher na druk fotografii) dla Marcina Bawca za zestaw:**

Halny

• **wyróżnienie (pobyt w Oriental Farm w Bukowcu) dla Michała Woźniakowskiego za zestaw:**

Powidoki

• **wyróżnienie za tematykę karkonoską dla Waldemara Grzelaka za dwie fotografie:**

Wodne Organy

W Kotle Małego Stawu

• **wyróżnienie za tematykę karkonoską dla Zbynka Šanca za dwie fotografie:**

Krkonoše – Sněžné jámy

Údolí Bílého Labe

Jury XXI Biennale Fotografii Górskiej po przejrzeniu i dyskusji nad nadesłanymi pracami dokonało wyboru i zakwalifikowało część z nich do wystawy pokonkursowej oraz wybrało prace nagrodzone. Członkowie jury zauważyli wysoki poziom, a także dużą liczbę nadesłanych fotografii – mimo panującej pandemii. Zgodnie wybieraliśmy najlepsze prace, nie kierując się żadnymi osobistymi preferencjami dotyczącymi koloru czy techniki wykonania, bo nagrodzone zestawy reprezentują zarówno fotografię klasyczną, jak i cyfrową, czarno białą i barwną, a nawet pojawiły się techniki szlachetne. Jesteśmy przekonani, że wybraliśmy najlepsze prace charakteryzujące się wysokim poziomem estetycznym, interesująco przedstawiające krajobraz górski oraz dodatkowo odznaczające się perfekcyjnym opanowaniem warsztatu fotograficznego.

Przewodniczący jury Marek Szyryk

Porota 21. Bienále horské fotografie po zhlédnutí předložených prací a diskusi nad nimi vybrala a zařadila část z nich do soutěžní výstavy a také vybrala vítězná díla. Členové poroty zaznamenali vysokou úroveň zaslaných fotografií a jejich velký počet, a to navzdory pandemii. Při výběru těch nejlepších snímků jsme se neřídili žádnými osobními preferencemi, pokud jde o barvu nebo techniku provedení, protože oceněné soubory zastupují jak klasickou, tak digitální, černobílou i barevnou fotografii, a dokonce se objevily i ušlechtilé techniky. Jsme přesvědčeni, že jsme vybrali ta nejlepší díla, která se vyznačují vysokou estetickou úrovní, zajímavým způsobem představují horskou krajinu a charakterizují se dokonalým zvládnutím fotografické techniky.

Předseda poroty Marek Szyryk

XXI Biennale Fotografii Górskiej

Lista autorów zakwalifikowanych do wystawy:

Wiktor Baron

Śnieżka

Marcin Bawiec – wyróżnienie

Halny – zestaw 3 fotografii

Adam Bencal – wyróżnienie

Góry Rodniańskie III

Góry Rodniańskie IV

Karkonosze

Tatry, Słowacja

Pavla Bičíková

Zvířecí sněm pod Pikem Lenina

(Pamir, Kirgizstan)

Pohádkový večer u jezera Alakol

(Tan-San, Kirgizstan)

Michał Bieniasz

Roundle 1 Mountain, Banff, AB,

Kanada

Jakub Byrczek

Wysokie Tatry

Z górami w tle – Zawoja 999

Ignacy Cembrzyński

Kasprowy – zestaw 2 fotografii

Lofer

Paweł Chojnacki

3

Łukasz Cyrus

Rzeka niepamięci 1

Rzeka niepamięci 2

Radosław Czapla

Pasja

Petr Čapek

V Modrém sedle

Oleswák

Artur Dudka

Listening to the snow

Riale

Skiing on the moon

Jiří Flidr

Borovice

Jan Foremny

Widok z Wołka

Wojciech Gaska

Samotnia

Małgorzata Grabska

Magic mountains 1

Magic mountains 2

Piotr Grochala

Mourne Mountain

Errigal

Oksan

Jastrzębia Wieża

Damian Grodowski

Mapa i terytorium

Igor Grzegorski

Patrol

Jardine

Waldemar Grzelak – wyróżnienie

Wodne Organy

W Kotle Małego Stawu

Anna Habdas-Czujko

Serce z kamienia

Kierunek

Marek Hasso-Agopsowicz

Księżycowa dolina – Chile – 2

fotografie

Szachownica – Argentyna

Kolorowe góry – Argentyna

Kolory Atakamy – Boliwia – zestaw

3 fotografii

Tomasz Hens

Dolina Pięciu Stawów o zmroku

Anna Jakubowska

Pod śnieżną pierzynką

Szymon Kaczmarczyk

Z koziej perspektywy

Artur Kaleta

Fale

Droga na szczyt – zestaw 2 fotografii

Andrzej Kozak

Górskie wieloryby

Przemysław Kruk – II nagroda

Bardenas Exterior – zestaw 2

fotografii

Bardenas Interior – zestaw 2

fotografii

Wędrówka po grani III

Wędrówka po grani IV

Wędrówka po grani VII

Bogumił Krużel

Lofoty

W krainie Trolli

Mariusz Krzyżak

Z małej Fatry – 3 fotografie

Grzegorz Kukla

Tatry, 2020, Wielki Staw Polski

Tatry, 2020, Czarny Staw

Gąsienicowy

XXI Biennale Fotografii Górskiej

Dagmara Kwolek

Dolomity 1
Dolomity 2
Dolomity 3

Patryk Lewkowicz

Moment, który zaistniał – 2 fotografie

Piotr Lisowski – I nagroda

Energia i materia
Tren po zburzonym schronisku –
zestaw 2 fotografii
Bezkres

Marcin Masiewicz

Karkonosze – zestaw 3 fotografii

Jacek Michalak – wyróżnienie

Izera – zestaw 3 fotografii

Janusz Moniatowicz

Karkonoska impresja
Lot nad Śnieżnymi Kotłami

Halina Morcinek – wyróżnienie

Samotnia – zestaw 2 fotografii
Chmury – zestaw 3 fotografii

Pavel Musil

Landmannalanger
Pláž Uttakleiv
Ráno na Stachelbergu

Mariola Nehrebecka

Pančava

Bogusław Pawłowski

Pod Zadnim Mnichem
Wielki Staw
Kolor zimy

Kazimierz Pichlak

Śnieżne Kotły
Drzewo 1

Adam Piwowarczyk

Tatry podróż poślubna – 2 fotografie

Sylwester Popena

W drodze na szczyt

Katarzyna Preuss

Kasprowy i Giewont o zachodzie
słońca

Miroslav Roubínek

Vodopád/ The waterfall

Stanislav Odvárka

Vysočina – zestaw 2 fotografii

Patrycja Orłowska

Szczyty we mgle

Jerzy Skiba

Czułość kamienia – zestaw 4
fotografii

Marzena Smyłta

Beskidy – pejzaż z blizną 3

Jan Sokala

Mgła

Krzysztof Strzoda – Grand Prix

Intersections – zestaw 4 fotografii
Into the Light – zestaw 4 fotografii
Landscape Photographer's Dream

Rafał Swosiński – wyróżnienie

Tatry 2 – zestaw 6 fotografii
Tatry 3 – zestaw 4 fotografii

Marek Synowiecki

Szczeliniec I, II, III, IV

Ryszard Szymański

Skala i cień – zestaw 2 fotografii

Miloš Šálek

Mrakopády
Poslední paprsky

Zbyněk Šanc – wyróżnienie

Krkonoše – Sněžné jámy
Údolí Bílého Labe

Pavel Taclík

Cestou ke Sněžce

Wojciech Traczewski

Biała Woda
Przełęcz nad Łapszanką

Grzegorz Truchanowicz

Karkonoski świt

Tomasz Walczak

Tatry, Morskie Oko 2019 – 4 fotografie

Marie Vojtková

Svítání
Orava

Katarzyna Warańska

Formy – zestaw 2 fotografii

Janusz Wojcieszak

Między okiem a światłem 6
Między okiem a światłem 7

Michał Woźniakowski – wyróżnienie

Tajemnice Sudetów – zestaw 2 fotografii
Powidoki – zestaw 2 fotografii
Kinetyka światła

Jerzy Zając

Śnieżka w chmurach
Redyk w Pieninach

Jan Zych

Tatry – zestaw 2 fotografii

Krzysztof Strzoda *Into the light* – Grand Prix

Piotr Lisowski *Tren po zburzonym schronisku* – I nagroda

Przemysław Kruk *Bardenas exterior* – II nagroda

Jacek Michalak *Izery* – wyróżnienie

Rafał Swosiński *Tatry* – wyróżnienie

Halina Morcinek *Samotnia* – wyróżnienie

Michał Woźniakowski *Powidoki* – wyróżnienie

Marcin Bawiec *Halny* – wyróżnienie

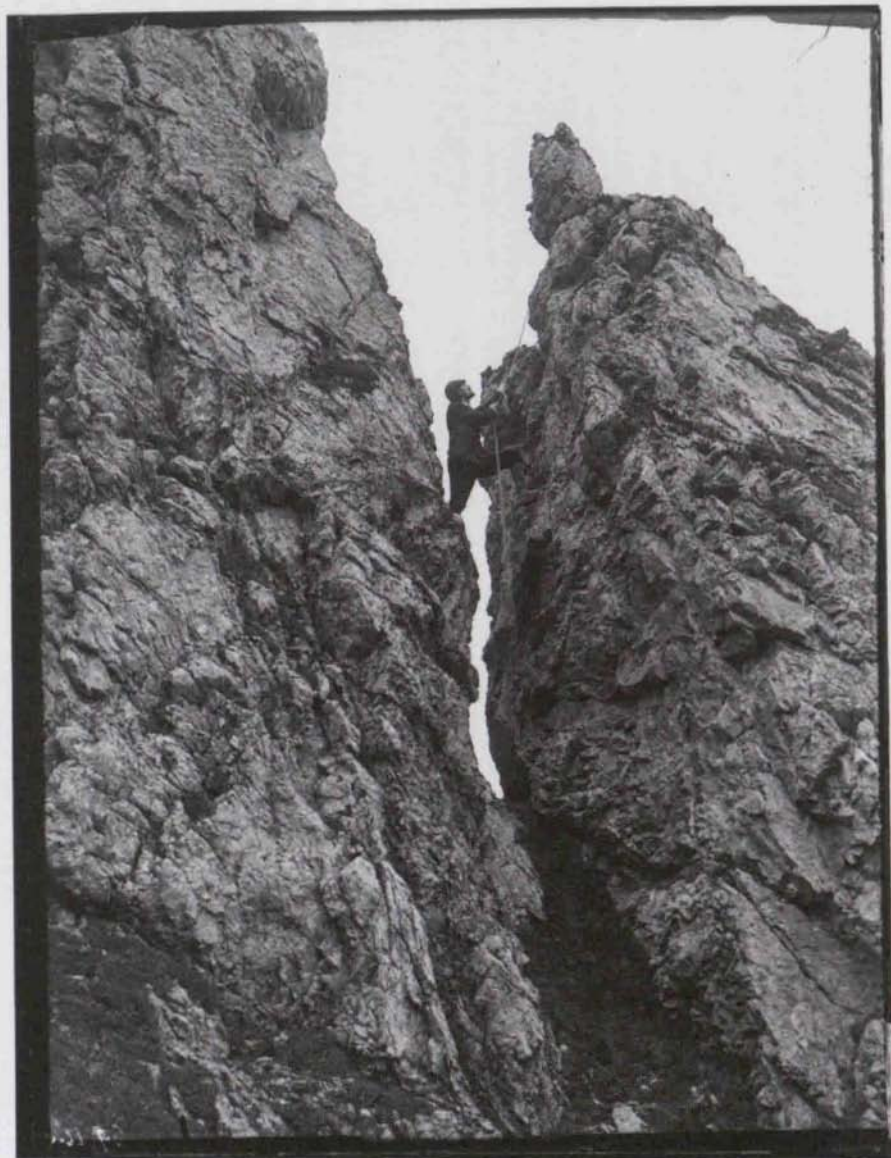
Adam Bencal *Tatry, Słowacja* – wyróżnienie

Zbyněk Šanc *Krkonoše* – *Sněžné jámy* – wyróżnienie za tematykę karkonoską

Waldemar Grzelak *Wodne organy* – wyróżnienie za tematykę karkonoską

Mieczysław Karłowicz na wspinaczce w skałach regli zakopiańskich, przed 22.09.1908 r.

Mieczysław Karłowicz Fotograf prawie doskonały

Jedną z imprez towarzyszących tegorocznej edycji Biennale Fotografii Górskiej jest wystawa zdjęć Mieczysława Karłowicza. Fotografia karłowiczowska, mimo upływu ponad wieku, nadal cieszy się zainteresowaniem i wzbudza podziw oglądających. Chętnie jest też wykorzystywana do ilustrowania rozmaitych tekstów tatrzańskich, w tym – rzecz jasna – tekstów samego Karłowicza. Dodajmy tylko, że i one nie straciły na aktualności.

Dla kultury polskiej Mieczysław Karłowicz jest przede wszystkim wielkim kompozytorem. Dla środowiska ludzi gór najważniejsze są jego dokonania tatrzańskie i właśnie fotografia.

Urodził się 11 grudnia 1876 roku w Wiszniewie, około 80 km na wschód od Wilna, dziś na Białorusi, w dworze Sulistrowskich, rodzinnej posiadłości jego matki Ireny. Miał troje rodzeństwa, jednak sporo od nich młodszy, czuł się jak jedynak. Jego ojciec, Jan Karłowicz, wywodził się z dość rozległego rodu szlacheckiego, ale nie był zbyt zainteresowany gospodarowaniem w rodzinnych majątkach. Jego życie bez reszty opanowały dwie pasje: muzyka i nauka, między innymi etnologia i lingwistyka. Nie miejsce tu, aby poświęcać mu większą uwagę, wart jednak jest zaznaczenia fakt, że był twórcą monumentalnego *Słownika gwar polskich*, inicjatorem i współtwórcą 8-tomowego *Słownika języka polskiego* (tzw. *Słownik warszawski*), a także założycielem i redaktorem pierwszego polskiego miesięcznika etnograficznego „Wisła”.

Nic więc dziwnego, że wzrastający w takiej atmosferze Mieczysław miał wszechstronne zainteresowania. Fotografowanie wpisywało się w techniczne zdolności Karłowicza. Wraz ze szkolnym kolegą Kazimierzem Prószyńskim, późniejszym wynalazcą, między innymi w zakresie kinematografii, konstruował rozmaite urządzenia elektryczne i mechaniczne. Przez pewien czas pobierał nawet nauki od mistrza stolarskiego, zdobywając umiejętności zarobkowania w tym rzemiośle. No i robił zdjęcia.

Karłowicz pierwszy aparat wziął do ręki, mając kilkanaście lat; gdy skończył lat 14 miał własny, szczęśliwie zachowany do dziś. Fotografowanie było jego pasją przez kolejnych dwadzieścia lat – aż do śmierci.

Nie znamy wczesnych zdjęć Karłowicza. Zagięły zapewne w czasie licznych przeprowadzek rodziny i jego podróży, gdzieś między Paryżem, Heidelbergiem, Pragą i Dreznem, później Warszawą, Wiszniewem i Karolinowem na Litwie, Berlinem, Lipskiem. Wiemy jednak z zachowanych wspomnień, że jego pierwszymi modelami była służba w warszawskim mieszkaniu i rodzina w litewskich posiadłościach.

Wiemy też, że w latach studiów muzycznych w Berlinie nie rozstawał się z aparatem fotograficznym. I te zdjęcia nie są dziś znane, nie mamy o nich żadnych przekazów. Znamy dopiero te z lat „tatrzańskich”: 1906, 1907, 1908 oraz początku roku 1909. Zachowały się w dość licznych publikacjach, a oryginały – z pewnością nie wszystkie – w zbiorach Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Krakowie.

Znamy około dwieście zdjęć Karłowicza, zapewne jednak było ich więcej. Znakomita większość przedstawia motywy tatrzańskie lub zakopiańskie. Znamy jedynie dwa robione z dala od Tatr: po jednym w Lipsku i Berlinie. Tymi tatrzańskimi chętnie dzielił się z „towarzyszami z liny”; z zachowanej korespondencji wynika, że wysyłał im niekiedy po kilkadziesiąt. Chyba to sprawiło, że były chętnie publikowane w czasopismach górskich polskich, niemieckich i węgierskich. Karłowicz pół żartem, pół serio pisał, że gdy nie powiedzie się mu w zawodzie kompozytora, to zacznie na życie zarabiać fotografiami.

Głównym motywem jego zdjęć był krajobraz tatrzański. Duża część to rozległe widoki przedstawiające szczyty lub panoramy dolin, sporo jest też planów bliższych z przyciągającymi wzrok elementami przyrody nieożywionej: stawami pokrytymi pękającym lodem, potokami, wodospadami. Kilka zdjęć przedstawia krajobrazy zamglone, wyłaniające się spomiędzy chmur.

Niekiedy na zdjęciach Karłowicza pojawiają się ludzie, zawsze pokazywani w szerszym planie. Z reguły przedstawiają towarzyszy górskich wypraw w scenerii naturalnej. Tylko raz jeden z nich – Roman Kordys – pozuje w surducie, gdzieś w zaśnieżonym Zakopanem. Na dwóch zdjęciach rozpoznajemy matkę Karłowicza, Irenę, ujętą na spacerze w dolinkach reglowych. Większość takich zdjęć ma charakter pamiątkowy: widzimy więc Klimka Bachledę uwiecznionego na Pośredniej Grani, Mariusza Zaruskiego i Włodzimierza Boldireffa w czasie wspinania. Na uwagę zasługują zdjęcia zimowe – rodzaj reportażu z narciarskiego przejścia z Zakopanego do Szczyrbskiego Jeziora wraz z Zaruskim i Kordysem, mniej ciekawe z wycieczki nad Morskie Oko, czy wreszcie z kursu narciarskiego na Gubałówce. Niekiedy Karłowicz dawał swój aparat do ręki osobom mu towarzyszącym: Boldireffowi zawdzięczamy zdjęcie Karłowicza na Szatanie i wspinającego się gdzieś na Łysankach, Zaruskiemu – na Gubałówce w czasie ćwiczeń narciarskich.

Omawiana dziedzina twórczości Karłowicza nie doczekała się poważnej krytyki i oceny – wystawa towarzysząca tegorocznej edycji Biennale Fotografii Górskiej – największa jak dotąd prezentacja zdjęć kompozytora – daje możliwość samodzielnego wyrobienia sobie zdania na temat jego fotograficznych zdolności.

Zbigniew Ładygin

Na zdjęciu Mieczysław Karłowicz na zboczu Gubałówki, zima 1907/1908 r.

Mieczysław Karłowicz Fotograf téměř dokonalý

Jednou z doprovodných akcí letošního Bienále horské fotografie je výstava fotografií Mieczysława Karłowicze. Karłowiczovy fotografie, přestože od jejich vzniku uplynulo již více než století, se stále těší velkému zájmu a vyvolávají obdiv diváků. Jsou také s oblibou využívány jako ilustrace pro rozmanité texty o Tatrách, pochopitelně včetně textů samotného Karłowicze. Dodejme jen, že ani ony neztratily nic na aktualitě.

Pro polskou kulturu je Mieczysław Karłowicz především skvělým hudebním skladatelem. Pro prostředí „lidí hor“ jsou nejdůležitější jeho tatranské výstupy a právě fotografie.

Narodil se 11. prosince 1876 ve Wiszniewu, asi 80 km východně od Vilniusu, dnes v Bělorusku, v domě Sulistrowských, rodinné usedlosti jeho matky Ireny. Měl tři sourozence, kteří byli mnohem mladší než on, proto se cítil jako jedináček. Jeho otec Jan Karłowicz pocházel z poměrně rozvětvené šlechtické rodiny, ale o hospodaření na rodinných statcích se příliš nezajímal. Jeho život byl zcela ovládnut dvěma vášněmi: hudbou a vědou, mimo jiné etnologií a lingvistikou. Není zde místo, abychom tomu věnovali více pozornosti, připomeňme alespoň skutečnost, že byl tvůrcem monumentálního *Słowniku gwar polskich* (*Slovník polských nářečí*), iniciátorem i spoluautorem osmisvazkového *Słowniku języka polskiego* (tzv. *Slovník warszawski*; *Slovník jazyka polského*, jinak *Varšavský slovník*) a také zakladatelem a redaktorem prvního polského etnografického měsíčníku *Wisła*.

Není divu, že Mieczysław, který rostl v takovéto atmosféře, měl všestranné zájmy. Fotografování odpovídalo jeho technickým schopnostem. Spolu se svým školním kolegou Kazimierzem Prószyńskim, pozdějším vynálezcem mimo jiné v oblasti kinematografie, konstruoval rozmanitá elektrická a mechanická zařízení. Nějakou dobu se dokonce učil u truhlářského mistra a dokázal by se živit tímto řemeslem. A fotografoval.

První fotoaparát vzal Karłowicz do ruky cca jako jedenáctiletý. Když dovršil 14 let, měl už vlastní přístroj, který se naštěstí dochoval dodnes. Fotografování bylo jeho vášní pro dalších dvacet let až do jeho smrti.

Karłowiczovy rané fotografie neznáme. Pravděpodobně se ztratily během četných stěhování rodiny i jeho cest někde mezi Paříží, Heidelbergem, Prahou a Drážďanami, později Varšavou, Wiszniewem a Karolinowem na Litvě, Berlínem, Lipskem. Ze zachovaných vzpomínek však víme, že jeho prvními modely bylo služebnictvo ve varšavském bytě a rodina v litevských statcích.

Víme také, že během let jeho hudebních studií v Berlíně fotografování nezanedbával. Ani tyto

fotografie dnes neznáme, nemáme o nich žádné informace. Známe pouze ty z „tatranských“ let: 1906, 1907, 1908 a začátku roku 1909. Zachovaly se v docela velkém počtu publikací. Originály – jistě ne všechny – najdeme ve sbírkách Ústředí horské turistiky (Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej) Polského turisticko-vlastivědného spolku v Krakově.

Známe asi dvě stě Karłowiczových fotografií, ale pravděpodobně jich bylo více. Převážná většina z nich ukazuje motivy Tater nebo Zakopaného. Známe pouze dvě, které byly pořízeny daleko od Tater: po jedné v Lipsku a Berlíně. O ty tatranské se rád rozděloval s „kamarády na laně“; zachovaná korespondence ukazuje, že jim jich někdy posílal i několik desítek. Asi díky tomu byly hojně publikovány v polských, německých a maďarských časopisech o horách. Karłowicz napůl žertovně, napůl vážně psal, že když se mu nebude dařit v povolání skladatele, začne si na živobytí vydělávat fotografií.

Hlavním motivem jeho snímků byly fotografie tatranské krajiny. Velká část z nich jsou široké pohledy na vrcholky nebo panoramata údolí, objevují se též „bližší“ prvky neživé přírody: jezera pokrytá praskajícím ledem, potoky, vodopády. Několik snímků ukazuje zamlženou krajinu, která se vynořuje mezi mraky.

Někdy se na Karłowiczových fotografiích objevují lidé, kteří jsou vždy zobrazováni v širším záběru. Zpravidla jde o spolčníky horských expedic v přírodní scénérii. Pouze jednou jeden z nich – Roman Kordys – pózuje ve společenském dvouřadém prodlouženém kabátu (tzv. gehrock) někde v zasněženém Zakopaném. Na dvou fotografiích rozeznáme Karłowiczovu matku Irenu, zachycenou na procházce v horských údolích. Většina z těchto fotografií je památeční povahy: vidíme tak Klimka Bachledu, zvětšeného na vrcholu Prostředný hrot, Mariusze Zaruského a Włodzimierze Boldireffa při lezení. Pozornost si zaslouží zimní fotografie ve formě reportáže z lyžařského přechodu ze Zakopaného na Štrbské pleso společně se Zaruským a Kordysem, méně zajímavé byly pořízeny na výletu na Morskie Oko nebo na lyžařském kurzu na Gubałówce. Karłowicz někdy půjčoval fotoaparát svým spolčníkům: Boldireffovi vděčíme za fotografii Karłowicze na Szataně a při lezení někde na Łysanki, Zaruski fotografoval na Gubałówce během lyžařských cvičení.

Tato oblast Karłowiczovy tvorby se nedočkala seriózní kritiky ani hodnocení. Výstava doprovázející letošní Bienále horské fotografie – dosud největší prezentace skladatelových fotografií – umožňuje návštěvníkům vytvořit si vlastní názor na jeho fotografické schopnosti.

Zbigniew Ładygin

*Widok z Czerwonego Wierchu (Małolężniaka) na Polskie Tatry i część Tatr Wysokich
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.*

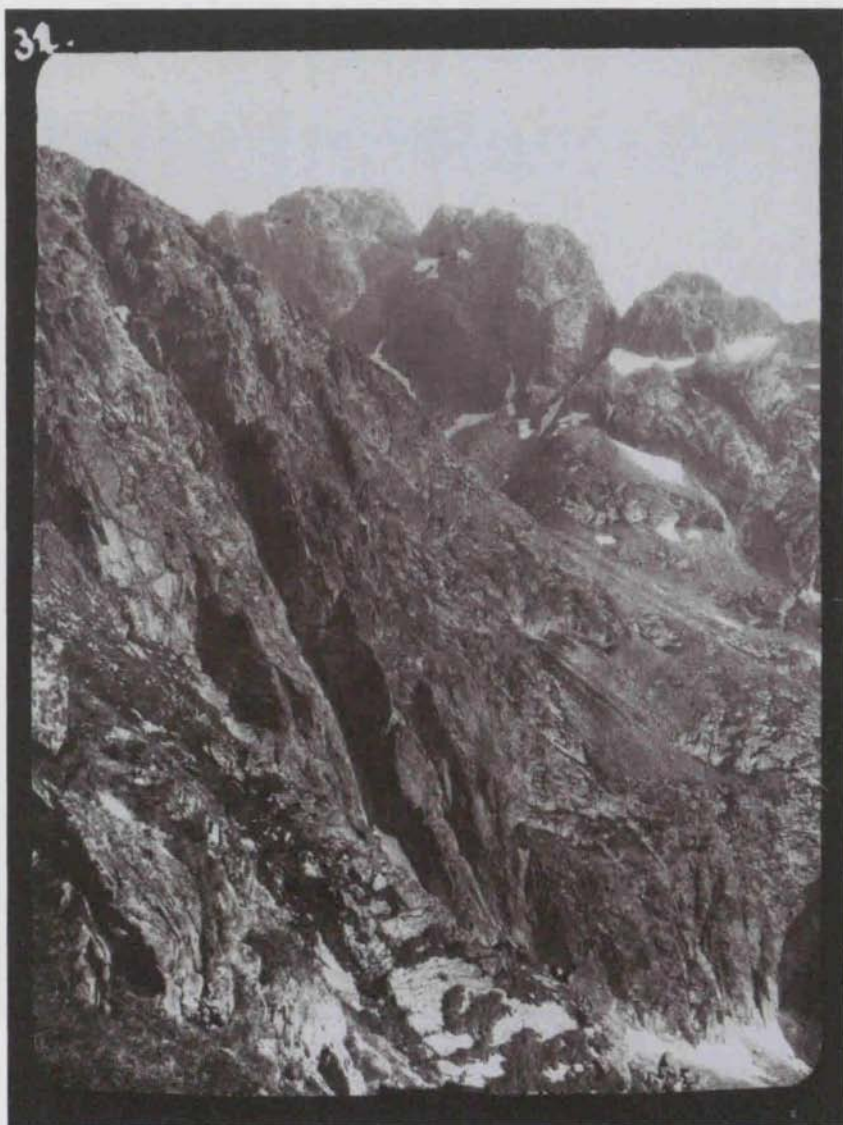
*Widok na dolinę Zimnej Wody od schroniska Téryego
data wykonania między 25 czerwca a 20 września 1906 r.*

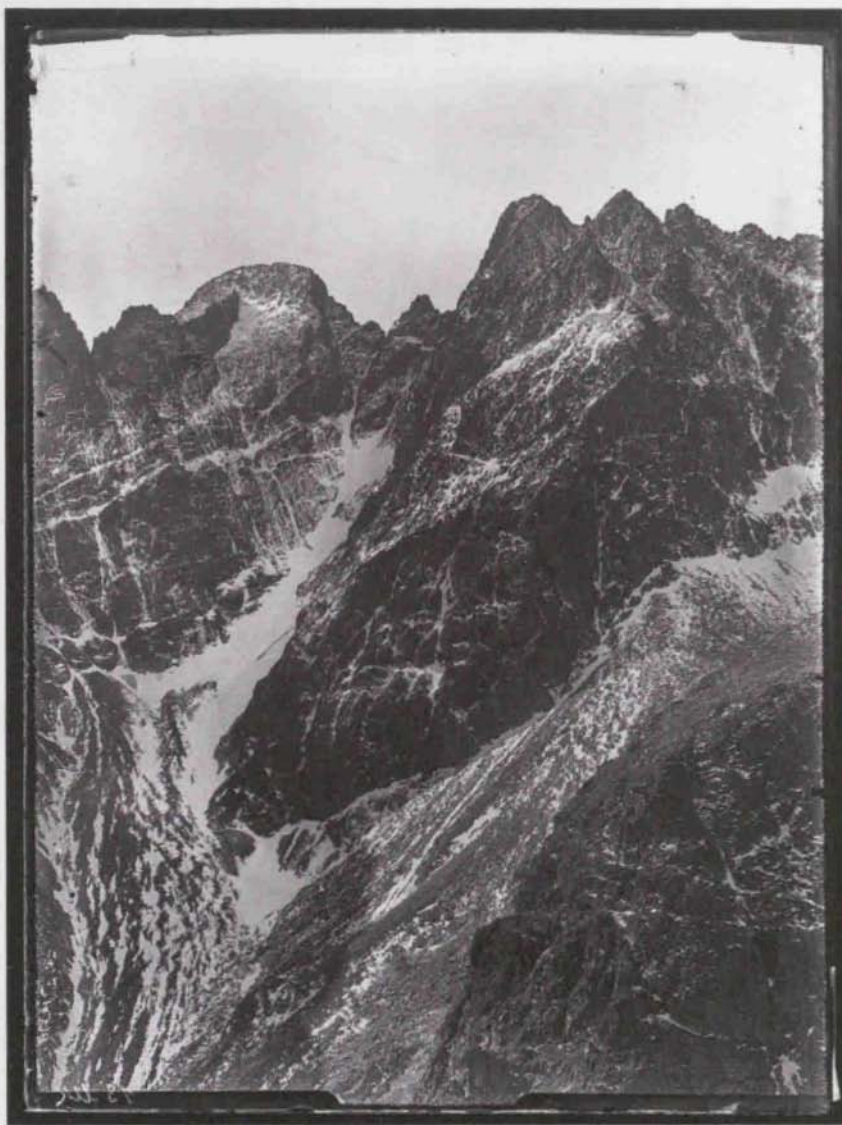
*Widok ze szczytu Żółtej Turni w stronę Zmarzłego Stawu i Zawratu
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.*

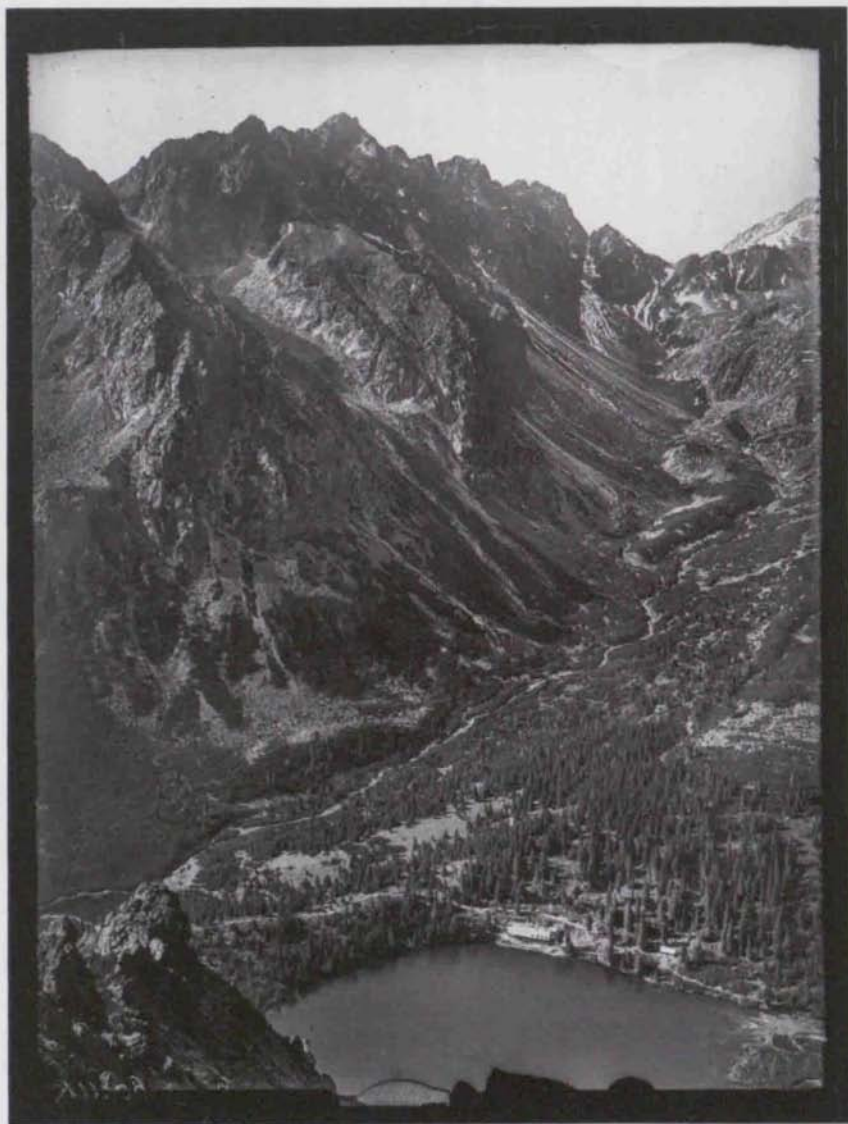
Widok ze szczytu Żółtej Turni na Krzyżne, Buczynowe Turnie i Orlą Basztę
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.

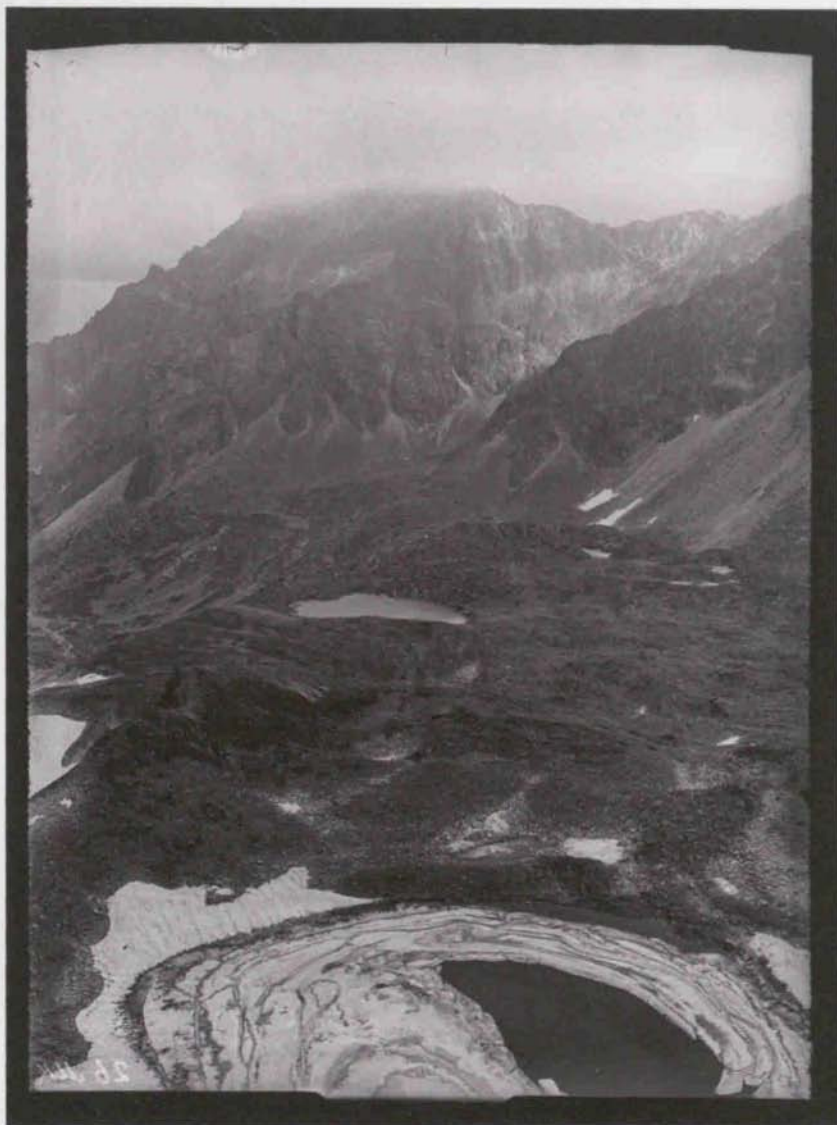
Widok ze stoków Żółtej Turni na Kozi Wierch i Zamartą Turnię
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.

*Widok na część Wieleń, Łomnicę i Durny z Jastrzębiej Turni
data wykonania 31 lipca 1906 r.*

*Popradzki Staw z okolic Oesterwy
data wykonania początek (?) sierpnia 1907 r.*

*Dolina Staroleśna z przełęczy pomiędzy Rogiem nad Rówienkami a Graniastą Turnią
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.*

*Widok z dol. Rówienek w stronę Polskich Tatr
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.*

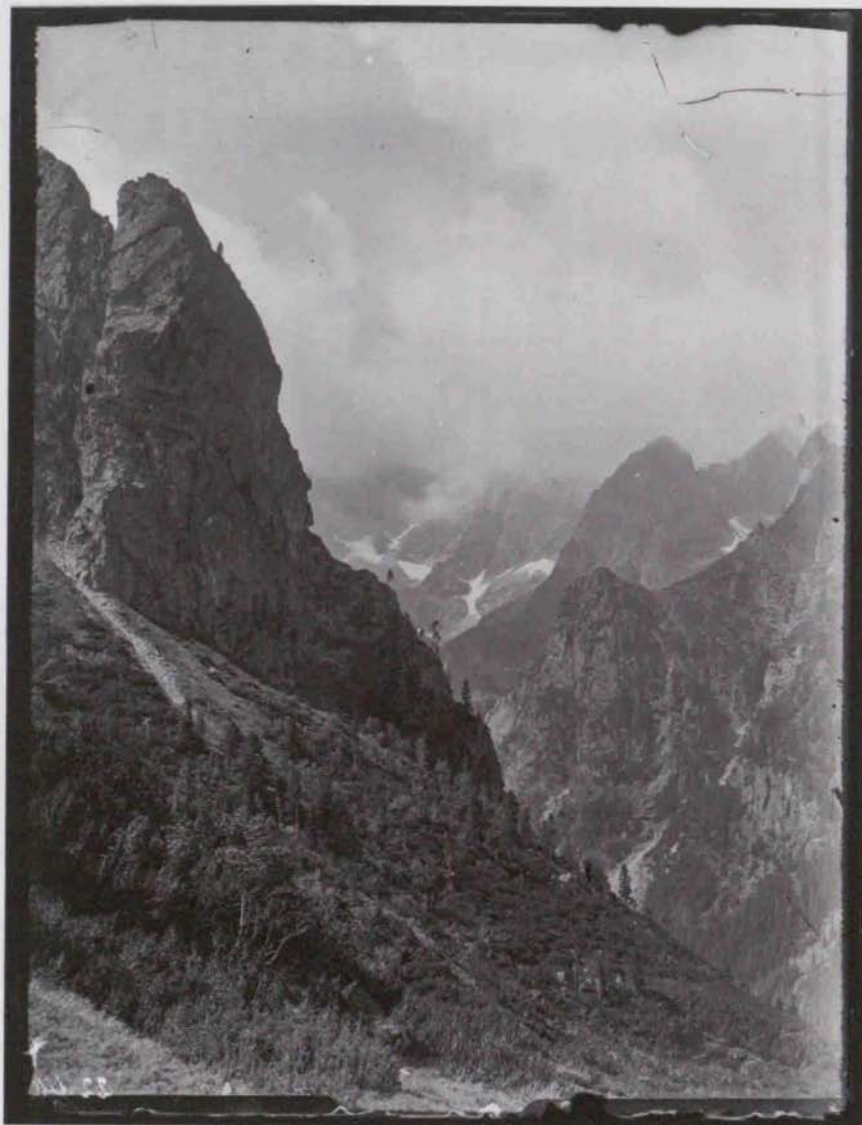
*Dolina Felka z Polskiego Grzebienia
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.*

*Górné piętro z dol. Rówienek
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.*

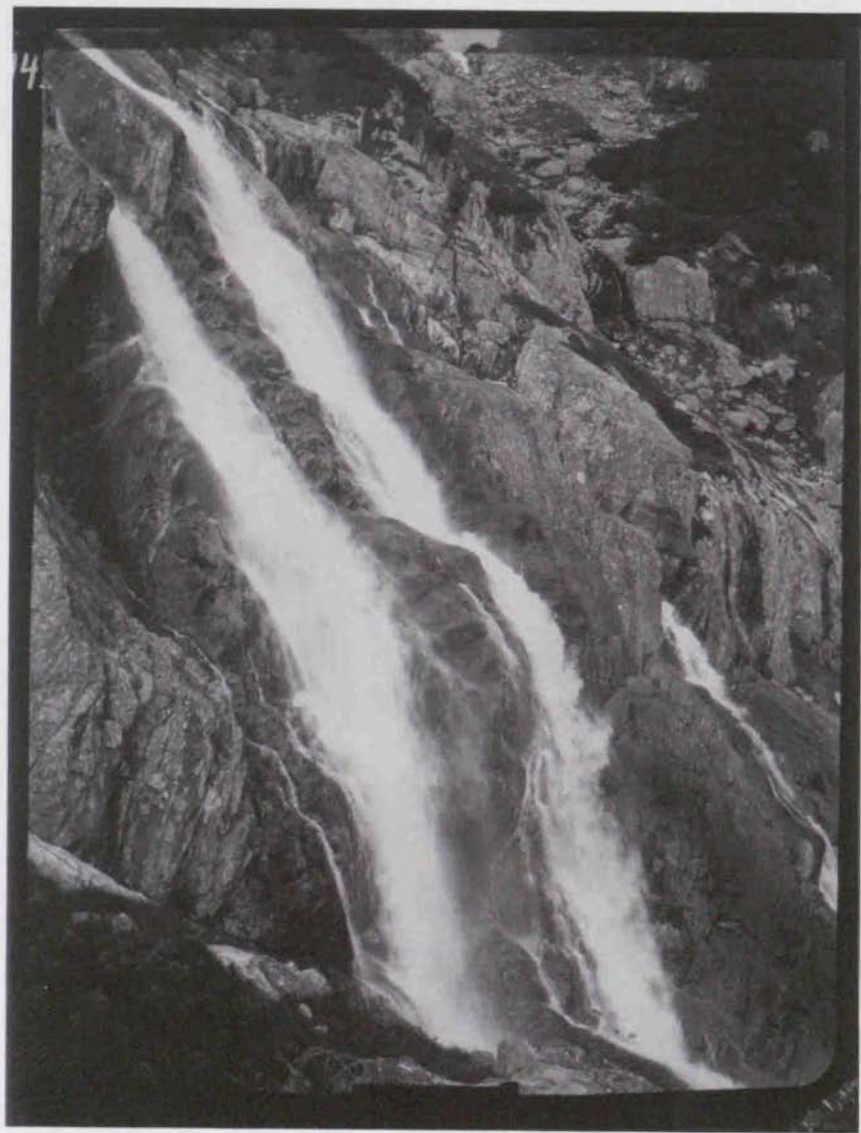
Wyżni Staw Terjański
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.

Widok z dol. Rówienek w stronę Czeskich Stawów
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.

*Najwyższa Turnia Zmarzłej Czuby, po prawej we mgle Mały Kozi Wierch
data wykonania początek października 1907 r.*

Siklawa (część górna)
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.

*Dolina Rówienek z Doliny Białej Wody
data wykonania między 25 czerwca a ok. 20 września 1906 r.*

Tomasz Olszewski

Karkonosze – kraina wichrów i mgieł

Tomasz Olszewski urodził się 16 grudnia 1929 r. w Warszawie. Z wykształcenia był ekonomistą i geografem (studia na Uniwersytecie Wrocławskim). Fotografował od 1953 r., kiedy debiutował jako amator na VII Okręgowej Wystawie Fotografii Polskiego Towarzystwa Fotograficznego we Wrocławiu. Od 1955 r. był członkiem Wrocławskiego Towarzystwa Fotograficznego, a od 01.12.1959 r. Związku Polskich Artystów Fotografików (leg. nr 261). Był autorem kilkunastu wystaw indywidualnych. Do najsłynniejszych należą: „Na wschód od Warszawy” (1975), „Godzina zero” (1981) oraz „Karkonosze – kraina wichrów i mgieł” (1982). Brał udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych w kraju i za granicą, otrzymując szereg nagród i wyróżnień m.in. Medal ZPAF w Konkursie Fotografii Złocisty Jantar (1979), medale z okazji 40-lecia ZPAF (1987) i 150-lecia fotografii (1989). Był autorem kilku albumów: „Wrocław – 1945–1965” (1966), „Moje miasto – Wrocław” (1972), „Karkonosze – kraina wichrów i mgieł” (2009), „Wrocław lat sześćdziesiątych XX wieku w fotografii Tomasza Olszewskiego” (2011).

W jego twórczości dominowały dwa tematy: pejzaż i dokument. Szczególne osiągnięcia odniósł w ukazywaniu majestatycznego piękna Karkonoszy. Przedstawiał je w estetyce piktorialistycznej, ale także zdominowanej indywidualnym, nowoczesnym, spojrzeniem.

Od początku lat 60. był prekursorem fotografii socjologicznej. Dokumentował miasta, w których przyszło mu mieszkać i pracować: Wrocław, Białystok i Jelenią Górę. Na przestrzeni lat stworzył wspaniałe cykle zdjęć pokazujące przemiany zachodzące w tych miejscach. Zdjęcia będące dokumentem epoki pełne są nostalgii i często humoru.

W ostatnich kilku latach życia interesował się filozofią buddyjską, co owocowało nowym spojrzeniem na otaczający go świat i dominowało w jego twórczości.

Janusz Moniatowicz

„Fotograf nie jest człowiekiem. Jest lustrem odbijającym świat. Czasem świat ten wygląda jak odbity w krzywym zwierciadle. I nie wiem, czy to ja jestem „krzywym zwierciadłem”, czy ja jestem normalnym, a ten świat jest „krzywy”.

Tomasz Olszewski

*Portret Tomasza Olszewskiego z kotami
fot. Janusz Moniatowicz*

Tomasz Olszewski

Krkonoše – kraj vichrů a mlh

Tomasz Olszewski se narodil 16. prosince 1929 ve Varšavě. Vzděláním byl ekonom a geograf (studium na univerzitě ve Vratislavi/Wrocławu). Fotografoval od roku 1953, kde debutoval jako amatér na 7. regionální výstavě fotografie Polské fotografické společnosti ve Vratislavi. Od roku 1955 byl členem Vratislavské fotografické společnosti a od 1. prosince 1959 členem Asociace polských uměleckých fotografů (Związek Polskich Artystów Fotografików, ZPAF, legitimace č. 261). Byl autorem více než deseti samostatných výstav. Nejznámější jsou: Na wschód od Warszawy (Na východ od Varšavy, 1975), Godzina zero (Hodina nula, 1981) a Karkonosze – kraina wichrów i mgieł (Krkonoše – kraj vichrů a mlh, 1982). Zúčastnil se několika desítek skupinových výstav v Polsku i v zahraničí, kde získal řadu ocenění a čestných uznání, mj. medaile ZPAF ve fotografické soutěži Złocisty Jantar (1979), medaile k 40. výročí ZPAF (1987) a 150. výročí fotografie (1989). Byl autorem několika fotografických knih: *Wrocław – 1945–1965* (Vratislav 1945–1965, 1966), *Moje miasto – Wrocław* (Moje město Vratislav, 1972), *Karkonosze – kraina wichrów i mgieł* (Krkonoše – kraj vichrů a mlh, 2009), *Wrocław lat sześćdziesiątych XX wieku w fotografii Tomasza Olszewskiego* (Vratislav v 60. letech 20. století ve fotografiích Tomasz Olszewského, 2011).

V jeho tvorbě dominovala dvě témata: krajina a dokument. Dosáhl zvláštních úspěchů při prezentaci majestátní krásy Krkonoš. Představil je v piktorialistické estetice, které však dominoval individuální, moderní pohled.

Od začátku šedesátých let byl předchůdcem sociologické fotografie. Dokumentoval města, ve kterých žil a pracoval: Vratislav, Białystok a Jelení Góru. V průběhu let vytvořil úžasné série fotografií zobrazujících změny, které se na těchto místech odehrávaly. Fotografie, jež jsou dokumentem epochy, jsou plné nostalgie a často i humoru.

V posledních několika letech svého života se začal zajímat o buddhistickou filozofii, což vyústilo v nový pohled na svět kolem něj a dominovalo v jeho tvorbě.

Janusz Moniatowicz

Fotograf není člověk. Je to zrcadlo, které odráží svět. Někdy tento svět vypadá, jako by se odrážel v křivém zrcadle. A já nevím, zda to já jsem „křivé zrcadlo“, nebo zda já jsem normální a tento svět je „křivý“.

Tomasz Olszewski

Widmo Brokenu w Śnieżnych Kotłach

Tomasz Olszewski *Karkonosze – kraina wichrów i mgieł*

Wieje fen

Wodospad Szklarki w zimie

Suchy Żleb nad Małym Stawem

Chmury nad Doliną Szrenickiego Potoku

Karkonoskie świerki

Pierwszy śnieg

Tomasz Olszewski *Karkonosze – kraina wichrów i mgieł*

Mgła nad Doliną Bystrego Potoku

Las na Chojniku

Przed burzą

Mały Staw

Krzysztof Strzoda

Górskie etiudy

Góry to miejsce wyciszenia, kontemplacji, zachwyty, a także realizowania swoich pasji. Po okresie fascynacji samymi górami i potrzebą przebywania w nich stały się dla mnie miejscem poszukiwania i tworzenia własnych kadrów, kompozycji, przekazania własnego spojrzenia na fotografię górską. Wewnętrznej potrzeby sprawienia, aby w gotowym obrazie przedstawić nie tylko to, co było przed aparatem, ale przede wszystkim to, co skłoniło mnie do wykonania fotografii oraz aby znalazła się w nim odautorska wartość dodana. Stąd pojęcie „fotografii górskiej” jest dla mnie znacząco szersze, niż sam pejzaż/krajobraz górski.

W wybranych trzech cyklach pojedyncze obrazy powstawały na ogół w różnym czasie i w różnym czasie zostały połączone w serie. Chociaż góry stanowiły tworzywo do ich realizacji i są na pierwszym lub dalszych planach, to niekoniecznie są dla mnie głównym motywem. W każdym z obrazów można odnaleźć dodatkowe znaczenia lub symbole.

Mam nadzieję, że zaprezentowane fotografie będą w stanie wzbudzić w Państwu przynajmniej część podobnych emocji jak te, które pojawiły się we mnie podczas ich tworzenia, a „wsluchiwanie się” w te obrazy, jak w dźwięki etiud, stanie się przyczyną własnego odbioru, interpretacji i przemyśleń.

Krzysztof Strzoda

Krzysztof Strzoda urodził się w 1967 roku w Katowicach. Artysta fotograf, fotograf FIAP (EFIAP), członek rzeczywisty Stowarzyszenia Twórców „Fotoklubu Rzeczypospolitej Polskiej”, działa w ramach Śląskiego Towarzystwa Fotograficznego i innych grup twórczych. Stypendysta Marszałka Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury. Laureat wielu konkursów fotograficznych. Jego prace prezentowane były na ponad 200 wystawach na całym świecie. Wystawy indywidualne: „(nie)ulotne (2019)”, „(nie)ostrość widzenia” (2018), „Tatry” (2017), „Tatrzańskie wariacje” (2016, 2020), „Szlakiem światła i cieni” (2014).

www.kstrzoda.com

Krzysztof Strzoda

Horské etudy

Hory jsou místem ticha, rozjímání, euforie a také realizace vlastních snů. Po období fascinace samotnými horami a potřeby v nich pobývat se pro mě staly místem hledání a tvorby vlastních záběrů, kompozic, předávání vlastního pohledu na horskou fotografii. Vnitřní potřebou zajistit, abych v hotovém snímku vyobrazil nejen to, co bylo před fotoaparátem, ale především to, co mě přimělo k vytvoření tohoto snímku, a také aby se v něm odrazila přidaná hodnota autora. Proto pojem „horské fotografie“ je pro mě mnohem širší než samotná horská krajina a panorama.

Ve vybraných třech cyklech byly jednotlivé obrazy obvykle vytvářeny v různých časech a v různých časech byly kombinovány do sérií. Ačkoli hory byly materiálem pro jejich realizaci a jsou v popředí nebo v dalších plánech, nejsou pro mě nutně hlavním motivem. Na každém z obrázků lze nalézt další významy nebo symboly.

Doufám, že prezentované fotografie ve vás budou vyvolávat přinejmenším podobné emoce, jaké se u mě projevíly při jejich tvorbě, a že vnímání těchto obrazů ve formě tónů etud přispěje k jejich přijetí, interpretaci a celkovému zamyšlení.

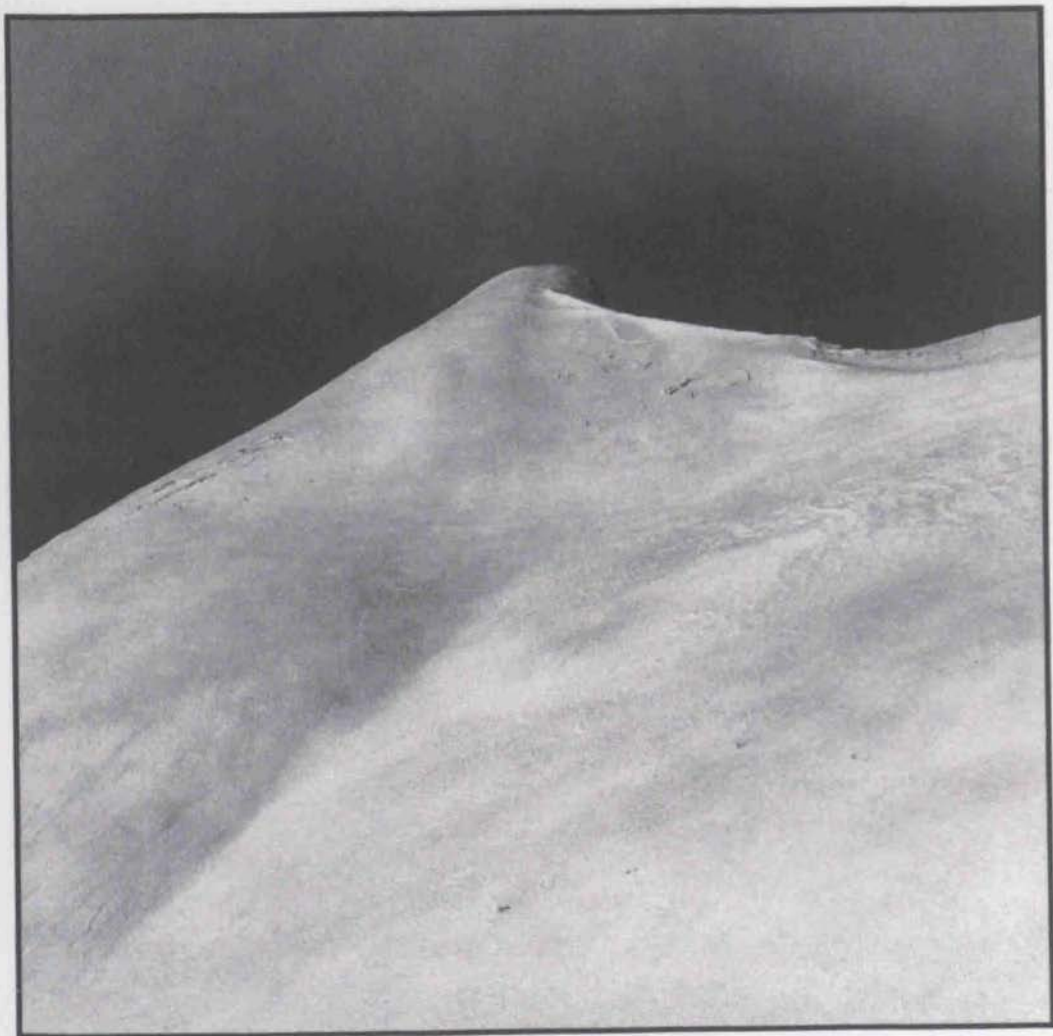
Krzysztof Strzoda

Krzysztof Strzoda se narodil v roce 1967 v Katovicích. Umělecký fotograf, fotograf FIAP (EFIAP), řádný člen Asociace umělců Fotoklubu Polské republiky (Stowarzyszenie Twórców Fotoklubu Rzeczypospolitej Polskiej), působí v rámci Slezské fotografické společnosti (Śląskie Towarzystwo Fotograficzne) a dalších tvůrčích skupin. Držitel stipendia maršálka Slezského vojvodství v oblasti kultury. Laureát mnoha fotografických soutěží. Jeho práce byly představeny na více než 200 výstavách po celém světě. Individuální výstavy: (nie)ulotne [(ne)prchavé, 2019], (nie)ostrość widzenia [(ne)ostrost vidění, 2018], Tatry [2017], Tatrzańskie wariacje [Tatranské variace, 2016, 2020], Szlakiem światła i cieni [Po stopách světla a stínů, 2014].

www.kstrzoda.com

(nie)ulotne

(nie)ulotne

(nie)ulotne

(nie)ulotne

(nie)ulotne

(nie)ulotne

Tatrzańskie wariacje

Tatrzańskie wariacje

Tatry

Fotografia w górach – XXI Biennale Fotografii Górskiej
wrzesień – październik 2020 r.

Organizator Biennale Fotografii Górskiej, wydawca katalogu:
Jeleniogórskie Centrum Kultury

Dyrektor: Jarosław Gromadzki

www.jck.pl

58-500 Jelenia Góra, ul. 1 Maja 60

Koordynator projektu, przygotowanie wystaw:
Tomasz Mielech

Współorganizacja:
Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze
58-500 Jelenia Góra, ul. Matejki 28

MUZEUM KARKONOSKIE
w JELENIEJ GÓRZE
Instytucja Kultury Regionalnej
Pracownia Edukacji i Promocji

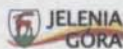
DOLNY
ŚLĄSK

Partner projektu:
Správa Krkonošského národního parku ve Vrchlabí
Dyrektor: Robin Böhnisch
Koordynator czeski: Jiří Dvořák

Tłumaczenie tekstów:
Helena Jankowska

Wsparcie techniczne:
Magdalena Rzeszutek, Łukasz Rzeziński

DOFINANSOWANE PRZEZ
MIASTO JELENIA GÓRA

ISBN 978-83-951303-2-8

Reprodukcje negatywów i fotografii Mieczysława Karłowicza: Piotr Ligier

Fotografia na okładce: Mieczysław Karłowicz
Widok ze szczytu Żółtej Turni w stronę Zmarzłego Stawu i Zawratu

Podziękowania dla:

- Zbigniewa Ładygina za przygotowanie i pomoc w realizacji wystawy Mieczysława Karłowicza
- Małgorzaty Sajkiewicz-Kręt za pomysł urządzenia wystawy, która miała odbyć się w Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach, ale za sprawą pandemii koronawirusa premierę ma w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze
 - Jerzego Kapłona, dyrektora Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie za zgodę na wykorzystanie fotografii M. Karłowicza dla potrzeb wystawy zdigitalizowanych przez Piotra Ligiera
 - Janusza Moniatowicza za pomoc w realizacji wystawy Tomasza Olszewskiego
 - Kazimierza Pichlaka za wielkie serce
 - Andrzeja Raja i Robina Böhnischa, dyrektorów Karkonoskiego Parku Narodowego po polskiej i czeskiej stronie za wsparcie Biennale

Szczególne podziękowania dla osób, które ufundowały nagrody w XXI Biennale Fotografii Górskiej: Joli Chowańskiej, Sergiusza Różańskiego, Marcina Kiełbiewskiego, Konrada Smolaka, Waldemara Grzelaka, Przemysława Winczewskiego, Jana Zawadzkiego, Włodka Filipczaka, Marty Mejer, Mikołaja Wieczorka, Ignacego Cembrzyńskiego, Marioli Nehrebeckiej, Bartosza Browarnego, Patrycji Bieniek i Wojtka Antonika.

ISBN 978-83-951303-2-8

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt „Fotografia w górach” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014 – 2020 oraz ze środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa